

Europa amenaça de retornar al passat

No és del tot inimaginable que la pesseta torni a les nostres mans algun dia. De fet, la premsa nord-americana assegura que les probabilitats són del 40%... Què passaria, aleshores? EL TEMPS demana a experts sobre aquesta hipòtesi. Abans de retornar-hi, però, hi hauria un pas previ, més probable en l'escenari actual: crear una moneda del sud per als països més endeutats i una altra, l'actual, per als més sanejats. I el futur dirà si un país acaba tornant a la moneda estatal o aconseguix fer el salt a l'euro dels bons.

Premes Taylor & Challen, d'origen anglès, i operaris de la Casa de la Moneda treballen en l'encunyació de la nova pesseta espanyola, el 1940.

Dues cares d'una mateixa moneda

Sarkozy, Merkel i Durão Barroso, en un moment de la reunió de divendres 9 de desembre per a repensar la UE i la moneda única.

El 9 de desembre del 2011, vint anys després de la signatura del tractat de Maastricht, que donava origen a la UE moderna, Alemanya i França, flanquejades per la majoria d'estats i amb el Regne Unit en contra, van imposar un nou full de ruta per a la UE i la moneda única. L'objectiu és guiar el vell continent cap a la sortida de l'atzucac en què es troba per la crisi del deute i de confiança. Però la nova Europa que salvi l'euro quedarà partida en dos trossos, o fins i tot tres. Per una banda, la UE ortodoxa, integrada pels 17 membres de la zona euro sumats als membres adherits més recents, amb un total de 23. I, per una altra, el Regne Unit, que s'ha negat

L'eix franco-alemany ha esbossat una nova UE que apunta a una unió fiscal més ferma per a protegir l'euro. Però aquest nou escenari podria desdoblbar la moneda única en dues cares, la dels països pobres i la dels rics. Aquest supòsit, no desitjable, ja és sobre la taula, i ningú no gosa assegurar que la història no acabi amb un retorn a les monedes estatals en alguns països.

a acatar els designis neoliberals de l'eix franco-alemany: disciplina presupostària, retallades i sancions per als

països, previsiblement del sud, que no compleixin les exigències de reduir el dèficit públic.

Com a contraprestació de la disciplina pressupostària, l'acord no preveu d'instaurar una veritable solidaritat financera entre els disset estats membres de la unió monetària —es rebutgen els eurobons que tant reclamaven els països en dificultats—, però sí la instauració d'un fons d'assistència financera permanent que deixa la porta oberta al Banc Central Europeu a intervenir de manera "més activa" per a defensar l'euro injectant més liquiditat i eixamplant la tasca de control de la inflació, tal com defensa la cancellera alemanya.

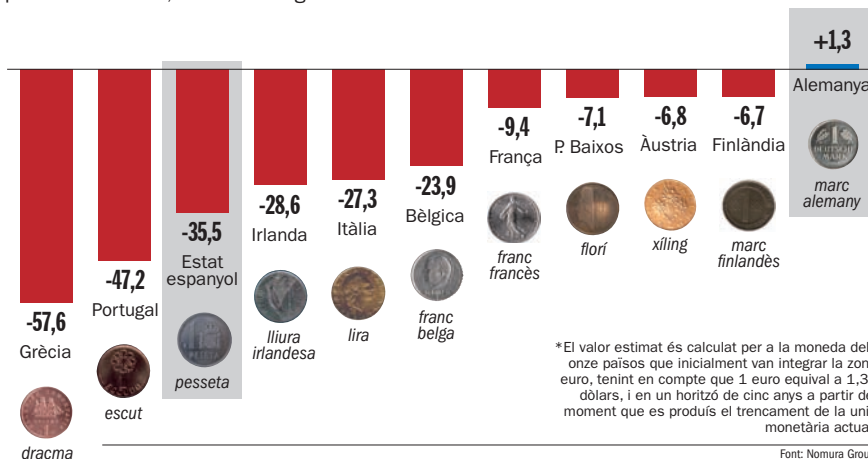
Una moneda de segona. Però, dins aquesta Europa més clàssica, cal agafar un dels dos únics camins possibles: passar d'una unió monetària a una unió on els estats transfereixin encara més sobirania en matèria econòmica i fiscal i on França i Alemanya esdevinguin financerament responsables de les polítiques dels seus veïns —és a dir, pagar la festa del sud, de la qual també s'han aprofitat aquestes dues economies—, o bé deixar els països del sud i de l'est amb un euro de segona categoria que reflecteixi millor la seva situació econòmica, i els països més sanejats conservar la moneda actual. Aquesta segona via seria la darrera carta que l'eix franco-alemany voldria posar sobre la taula, només en cas que es trobés en una situació límit, si països com Grècia, Itàlia, Portugal i l'estat espanyol no són capaços de resoldre la seva crisi de deute sense l'auxili directe de les dues principals economies.

Tant França com Alemanya són conscients del cost electoral de fer pagar als seus ciutadans, mitjançant impostos, els deutes dels altres països, però alhora són conscients que crear un euro amb dues cares dificultaria les exportacions franceses i alemanyes quan, precisament, l'exterior és el fort de les seves economies. Tanmateix, la pressió que es traspassaria al sector industrial seria positiva, en el sentit que s'abocaria a innovar més i a millorar la productivitat per a plantar cara a la competència dels països amb un euro de segona.

Per contra, els països inclosos en aquest segon grup —els més pobres, geogràficament situats al sud i a l'est

I si l'euro ja no fos a la nostra butxaca?

Hipòtesi del valor* de canvi (devaluació o apreciació) de la moneda estatal respecte al valor que tenia el 2001, abans d'integrar-se a l'euro.

del continent— patirien devaluacions monetàries. Una circumstància que, a parer de molts experts, seria positiva per a les economies d'aquests estats, perquè, ara com ara, ni l'estat espanyol ni Itàlia ni Portugal ni Grècia no tindran capacitat de creixement si la situació de blocatge del PIB s'allarga més. L'euro ha contribuït a aquesta situació perquè ha permès a aquests països d'aprofitar-se d'un tipus d'interès artificialment baix. I ara no hi ha marxa enrere, apunten els experts.

Tornar al passat? Si l'estat espanyol, considerat susceptible de quedar-se amb un *euro del sud*, no fos capaç de complir la disciplina pressupostària imposada per Brussel·les —que limita l'endeutament al 3% del PIB— i hagués de satisfer les sancions previstes, podria acabar expulsat de la zona euro —d'una o de dues velocitats— i trobar-se obligat a fabricar pessetes novament? La resposta és complexa, no és ni blanc ni negre.

Si a Europa pocs gosen parlar encara del retorn a les monedes estatals, als Estats Units fa temps que teoritzen so-

bre aquesta possibilitat. I sortir de l'euro només seria una bona notícia per a Alemanya, que tindria un marc amb un valor superior a l'euro actual i també al valor del marc abans del 2001. Per contra, la resta d'economies no únicament tindrien una moneda inferior a l'euro, sinó que les seves monedes valdrien ara menys que el 2001. En el cas de la pesseta, hauria perdut un 35% del valor que tenia ara fa una dècada.

Gillan Tett, directora de *Financial Times* als Estats Units, una de les persones més influents en el món econòmic nord-americà, assegurava en una entrevista que hi ha arguments perquè l'estat espanyol surti de l'euro. A parer seu, hi ha "un 60% de possibilitats que l'euro continuï essent la moneda dels 17 països, però queda un 40% de possibilitats que la unió es trenqui. I Espanya no seria pas la primera de sortir-ne: també Grècia, Portugal, Irlanda... La possibilitat no es pot ignorar." Tett encara va més lluny i assenyalava que està convençuda que els governs europeus "han parlat amb els seus emissors per a canviar de moneda si ho necessiten. I si no ho han fet són estúpids, perquè la logística per a fer-ho és molt complexa".

Sigui com sigui, amb un *euro del sud* o amb la pesseta, a les economies implicades se'ls dispararia la inflació. Però se'ls obriria de bat a bat la porta de l'exportació.

Gemma Aguilera

Experts dels
EUA veuen força
probabilitats de
tornar a la pesseta